

SİYASET, EKONOMİ ve YÖNETİM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

RESEARCH JOURNAL OF
POLITICS, ECONOMICS AND MANAGEMENT

October 2017, Vol:5, Issue:4

Ekim 2017, Cilt:5, Sayı:4

P-ISSN: 2147-6071

E-ISSN: 2147-7035

Journal homepage: www.siyasetekonomiyonetim.org

6360 Sayılı Yasanın Getirdiği Genişletilmiş Büyükşehir Modelinin Belediyelerin Hizmet Sunum Performansına Etkileri Üzerine Bir Araştırma A Study on the Effects of the Extended Metropolitan Model (Law No. 6360) on the Service Delivery Performance of Municipalities

Prof. Dr. Ayşegül MENGİ

Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, mengi@politics.ankara.edu.tr

Zülkif DAĞLI

Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi

DOI: <https://doi.org/10.25272/j.2147-7035.2017.5.4.01>

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Geliş 11 Ağustos 2017
Düzeltilme Geliş 14 Ekim 2017
Kabul 15 Ekim 2017

Anahtar Kelimeler:

6360 Sayılı Yasa, Büyükşehir Modeli, Belediyeler, Hizmet Sunum Performansı

© 2017 PESA Tüm hakları saklıdır

ÖZET

Bu araştırmanın amacı 6360 sayılı yasa çerçevesinde oluşturulan "Genişletilmiş Büyükşehir Modeli" konusunda yerel yöneticilerin algıları ve belediyelerin hizmet sunum performansları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın evrenini, Kocaeli ve Sakarya illerinde kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan yöneticiler ve muhtarlar oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yönteminden yararlanılmış, veriler yüz yüze anket tekniği ile elde edilmiş, verilerin analizi için toplam 561 anket SPSS programında değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre yasal düzenlemenin pozitif amaçlı yapıldığı algısı, büyükşehir belediyelerin hizmet sunum performansının olumlu yönde değerlendirilmesine önemli düzeyde katkı yapmaktadır. Aynı şekilde yasal düzenlemenin etkinlik, verimlilik ve kalite algısını güçlendirecek uygulamaların artırılması, belediyelerin hizmet sunum performansının olumlu olarak değerlendirilmesini sağlamaktadır. Diğer taraftan yasal düzenlemenin negatif amaçlı yapıldığı veya çeşitli sorunları beraberinde getirdiği algısının yükselmesi ise belediyelerin hizmet sunum performansının olumsuz yönde değerlendirilmesine neden olmaktadır.

ARTICLE INFO

Article History:

Received 11 August 2017
Received in revised form 14 October 2017
Accepted 15 October 2017

Keywords:

Law No. 6360, Metropolitan Model, Municipalities, Service Delivery Performance

© 2017 PESA All rights reserved

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the relationships between the perceptions of local managers and the service delivery performance of the municipalities on the "Extended Metropolitan Model" which was created under the law number 6360. The universe of research is formed by managers who work in public institutions and organizations and reeves in Kocaeli and Sakarya provinces. Quantitative research method was used in the research, data were collected by face-to-face survey technique, and a total of 561 questionnaires were evaluated in the SPSS program for data analysis. According to the results of the survey, the perception that the legal regulation is made for positive purposes and strengthens the efficiency, productivity and quality makes a significant contribution to the evaluation of the service delivery performance of the metropolitan municipalities positively. On the other hand, the increase in perception that the legal regulation is made for negative purposes or brings about various problems causes the evaluation of the service delivery performance of the municipalities negatively.

GİRİŞ

Belediyeler, yükümlü oldukları görevler itibariyle birçok kamusal hizmeti yerine getiren, organizasyonel anlamda açık sistemlerdir. Dolayısıyla faaliyetlerini yürüttükleri alanlarda birçok çevresel faktörle (doğal, ekonomik, Sosyo-kültürel, teknolojik, siyasal v.b) kaçınılmaz olarak ilişki kurmak, etkilemek ve etkilenmek zorundadırlar (Çınar ve diğ., 2009). Bu ilişki kurma zorunluluğu belediyeleri, çevresel değişimlere duyarlı olmaya yöneltmektedir. Çünkü çevresel faktörlerde yaşanacak her hangi bir değişim ve dönüşüm, belediyelerin içsel süreçlerini olumlu veya olumsuz olarak etkileyecek ve bu durum hizmet performanslarına doğrudan yansiyacaktır.

Bir kurumun hizmet sunum performansını değerlendiren çeşitli paydaşlar ve kullanılan farklı araç gereçler (yöntemler) bulunmaktadır. Günümüz modern yönetim anlayışında değerlendirmeleri en fazla dikkat çeken, önemsenen paydaşlardan biriside hem hizmet sunumuna aracılık eden hem de hizmete muhatap olan kişilerdir. Bu paydaş grubunun yapılan uygulamalarla bu uygulamalar sonucunda ortaya çıkan performans ile ilgili algı ve değerlendirmeleri oldukça önemli kabul edilmektedir. Konu Belediyecilik gibi, hizmete muhatap olanların seçimleri ile görevine devam edebilme imkânına kavuşan organizasyonlar için daha kritik bir önem arz etmektedir. Bu kapsamda yürütülen araştırma halka daha iyi hizmet sunumu amacıyla gerçekleştirildiği savunulan yeni hizmet sunum modelinin (6360 sayılı yasanın) nasıl algılandığını ve hizmet sunum performansını ölçmek ve aralarındaki ilişkiyi tespit etmek için gerçekleştirilmektedir. Araştırma farklı pozisyonlarda bu hizmeti halka ulaştıran ve hizmetin performansını yakından gözlemleme imkanı bulunan çeşitli statülerde yöneticilik yapan kişiler üzerinde gerçekleştirildiği için elde edilen bulgular orijinalliği bakımından literatür ve uygulamaya dönük önemli çıkarımlar içermektedir.

Literatür incelendiğinde 6360 sayılı yasanın mülki idare, büyükşehir ve ilçe belediyelerindeki görev ve yetki paylaşımı konusunda önemli değişiklikler getirdiği görülmektedir. Yaşanan bu değişimlerin büyükşehir ve ilçe belediyeleri tarafından sunulan kamu hizmetlerinin etkililik ve verimliliğini nasıl etkilediği/etkileyeceği taraflarca merak konusudur. Yapılan literatür taraması sonucunda konuya ilişkin uygulamaya dönük yeterince kapsamlı araştırmalar olmadığı tespit edildiği için 6360 sayılı Kanun kapsamında ortaya çıkan bu yeni örgütlenme modeline ilişkin algıların ve modelin performansının ölçülmesi, yaşanan sorunların tespit edilmesi ve uygulamaya dönük bakış açısı oluşturabilecek çözüm önerilerinin geliştirilmesi bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında ortaya konulacak somut bulgular, alana yönelik hali hazırdaki bu boşluğu doldurmaya katkı yapacağı için elde edilecek bulguların kavramsal ve uygulama açısından önem derecesinin yüksek olacağı öngörülmektedir. Bu çerçevede yürütülen çalışmanın temel amacı, 6360 sayılı yasa çerçevesinde oluşturulan “Büyükşehir Modeli” konusunda yerel yöneticilerin algıları ve belediyelerin hizmet sunum performansları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

1. Literatür İncelemesi

Günümüzde yerel hizmetlerin görülmesi giderek daha çok teknik ve uzman bilgiyi gerektirirken, istenen hizmetlerin adet ve nitelik olarak ulaştığı seviye daha geniş mali olanaklara gereksinim duyarken, pek çok ülkede yeterli büyüklüğe varamamış küçük yerel yönetim birimleri, gelişen bu istemlere ayak uyduramamaktadır. Bu birimleri yeniden lokalize etmenin bir yolu olarak, toplumsal yaşantının ölçeğiyle uyumlu büyük birimler oluşturulması yönünde öneriler yapılmakta ve bu birimlerin ölçeklerine ilişkin olarak çeşitli ekonomik, siyasi, yönetsel ve toplumsal içerikli ölçütler gündeme gelmektedir (Güven, 1982).

Türkiye'nin hızlı kentleşme ve şehirleşme sürecine girmesiyle birlikte kentsel alanların yönetimine ilişkin arayışlar daha ciddi bir boyut kazanmış, Türkiye'de büyükşehir yönetimlerinin hayata geçirilmesi zorunlu hale gelmiştir (Yıldırım ve diğ., 2015). Türkiye yerel yönetim sisteminde 1984 yılında 3030 sayılı yasa ile büyük kentler “büyük-şehir” olarak ifade edilmiştir ve bu zamandan sonra “büyükşehir” kentin yapı olarak büyüklüğünü değil, özel yönetim sistemini ifade eden bir kavram olmuştur (Çelikyay, 2014: 10). 3030 sayılı Kanun, 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılırken, Büyükşehir belediyelerinin sınırları adını aldıkları büyükşehirlerin belediye sınırları, büyükşehir ilçe belediyelerinin sınırları ve bu ilçelerin büyükşehir belediyesi içinde kalan

kısımlarının sınırları olarak belirlenmiştir (Adıgüzel ve Tek, 2014). Alt kademede yer alan ilçe belediyeleri ile üst kademede yer alan ve bütün ilçe belediyelerini kuşatan bu model, “büyükşehir belediye sistemi” olarak tanımlanmıştır (Arıkboğa, 2009: 27).

İlgili kanunların hayata geçirilmesiyle birlikte, sosyo-ekonomik açıdan “bütünleşik” ancak yönetsel açıdan “parçalı” kentsel alanlar oluşmuştur (Arıkboğa, 2013). Küreselleşmenin de etkisiyle kentlerde meydana gelen değişiklikler, planlama ve koordinasyon sağlanamaması, ölçek ekonomisinden yararlanılamaması, sanayileşme, ulaşım ve çevre gibi artan sorunların küçük ölçekli mahalli idarelerce çözülememesi, kaynak israfının artması, kamu hizmetlerinin kaliteli, etkin ve verimli biçimde karşılanmaması, optimal ölçekte hizmet üretebilecek güçlü yerel yönetim yapılarının olmaması, mali kaynakların yetersiz olması, çarpık kentleşme, hizmetlere ulaşım güçlüğü, yetersiz işbirliği gibi sorunlar, artık kentsel büyüme konusunun planlanıp, yönetilmesini zorunlu hale getirmiş, 6360 Yasa ile bu sorunların çözümü hedeflenmiştir (Çelikay, 2014: 11; Gül ve Batman, 2013). Zengin (2014: 102)’e göre 30 Mart 2014 yerel yönetim seçimleri sonrasında yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanun’un getirdiklerine bakıldığında; 14 il belediyesi, büyükşehir belediyesi yapılmış, sayısı otuza çıkan büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlarıyla örtüştürülmüş; büyükşehir ilçe belediyelerinin sınırları da ilçe mülki sınırlarla çakıştırılmıştır. Dolayısıyla 6360 sayılı yasa sadece büyükşehir belediyeleri yapısında farklılar oluşturmayıp, genel olarak tüm yerel yönetim birimleri üzerinde etkili olmuştur (Adıgüzel, 2012). “Bütünşehir” modeline geçiş anlamına gelen 6360 sayılı yasa (Apan, 2016: 5) çerçevesinde yaşanan değişimler, merkezin gücü yerele aktardığı sistemden, merkezi gücünün egemenliğine sahip olduğu sisteme geçildiği şeklinde yorumlanmıştır. İzci ve Turan (2013: 133)’a göre oluşan bu yeni yapılanmada koordinasyona yönelik bazı problemlerin yaşanması kaçınılmazdır.

Yıldırım ve diğ., (2015: 222)’e göre 6360 sayılı yasa ile getirilen yeni büyükşehir modelinde, büyükşehir belediyesinin uygulama alanı il ölçeğidir. Bu model büyükşehir belediye, belediye, köy ve il özel yönetiminin bütünleştirileceği bir yerel yönetim yapısını getirdiği için mekânsal alan yönetimine geçilmiştir. Bingöl ve diğ., (2013: 219)’ne göre il sınırında büyükşehir modeli yerel yönetim sisteminde ölçek optimizasyonuna yönelik bir yeniden yapılandırma girişimidir. Bu modelin bir yandan merkezden sunulması optimal olmayan kamu hizmetlerini yerel yönetimlere devrederken, diğer yandan optimal ölçeğin altında olmaları nedeniyle bazı yerel yönetim birimlerinin kapatılarak veya birleştirilerek yerel yönetimlerin optimal ölçek düzeyine ulaşılmasını sağlamaktadır. Optimal ölçek sayesinde hizmet etkinliği ve kalitesi yükselecek, daha az kaynak kullanımı ile birlikte birim maliyetler ve kişi başına kamusal harcamalar da azaltacaktır.

Ersoy (2013: 30)’a göre 6360 yasa ile yeni büyükşehir belediyelerinin daha etkin hizmet sunmalarını sağlamak amacıyla merkezi yönetim tarafından gönderilen ödeneklerde artış sağlanmaktadır. Bunun yanında 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyeleri ile büyükşehir ilçe belediyelerinin genel bütçe vergi gelirlerinden aldığı paylar oransal olarak artmaktadır. Yüzölçümü faktörü yeni bir kriter olarak eklenirken nüfusun belirleyiciliği devam etmektedir. Türkiye’deki yönetim yapısı açısından değişikliğe yol açan bu düzenleme mekânsal planlama açısından da önemli değişikliklere neden olacaktır. Ayrıca İl çapında uyumlu imar uygulamalarının gerçekleştirilmesini sağlayacaktır.

Yıldırım ve diğ., (2015: 225)’e göre il mülki sınırında büyükşehir belediye modelinde, büyükşehir belediyesi sınırlarının il mülki sınırlarına genişletilmesinin olumlu ve olumsuz sonuçlarından bahsedilebilir. İdari alana ilişkin düzenlemelerde, bazı yerel yönetim birimlerinin tüzel kişiliğine son verilmesi, bazılarının dönüştürülmesi etkinlik ve verimlilik açısından olumlu olarak değerlendirilirken, temsil, katılım ve yerel demokrasi açısından çokta olumlu değerlendirme imkânı bulunmamaktadır. Mali yapıya ilişkin yeni düzenlemelerin yeni büyükşehir sistemi için oldukça olumlu olduğu söylenebilir. Ekonomik gerekçelerle gerçekleştirilen hizmette etkinlik ve verimlilik açısından yapılan yeni düzenlemeleri de olumlu olarak değerlendirme imkânı vardır.

Ülkemizde coğrafi yapı gereği kırsal yerleşim alanları ile kentsel yerleşim alanları arasındaki uzaklık mesafesinin küçümsenmeyecek kadar fazla olduğu bilinmektedir. 6360 sayılı yasanın uygulanmaya başladığı illerin büyük bir çoğunluğu (İstanbul ve Kocaeli hariç) yerleşim açısından çarpık ve dağınık bir yapı halindedir. Bu sebeple, belediyelerce sağlanacak olan hizmetlerin kırsal kesimlere ulaştırılması konusunda endişeler ortaya çıkmıştır. Özellikle kırsal kesimlere giden yolların durumu sebebiyle bu

hizmetlerin aktarımı faaliyetlerin ve hizmetlerin akıbetini zorlaştırmaktadır. Bu durum sebebiyle 6360 sayılı yasa da belirtildiği gibi su, kanalizasyon ve itfaiye gibi acil durum hizmetlerinin büyükşehir belediyeleri tarafından sağlanacak olmasının yetersiz kalacağı haklı sebeplerle düşünülmektedir (Ayyıldız ve diğ., 2016).

Duru (2013: 35)'ya göre ölçüt ve tanımlamalardan hareketle, Türkiye'de metropoliten bölge özelliği gösteren birçok alanın olduğu söylenebilir. Bu nedenle, il ve belediye sınırlarının örtüşürülmesini anlatan "unicity" kavramı yerine kullanılan "bütünşehir" modeli, geniş kırsal alanları bulunan yerler için uygun değildir. Bu bağlamda Gürbüz ve diğ., (2013) yeni büyükşehir belediye modelinin, ülkemizde kırsal alan çok olduğu için yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini savunurken, Keleş (2012)'e göre yerel yönetimlerin etkinliğini ve verimliliğini artırmak için faydacı yaklaşımlarla ve teknokrat çabalarla yerel yönetimlerin demokratik yapısının göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma sonuçlarının geçerlilik, güvenilirliğini daha objektif kıstas ve değerlendirmelerle sağlamak amacıyla nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yönteminin belirlenmesinde, araştırmanın amacı konusu ve çözmeye çalıştığı problemler göz önünde bulundurulmuştur.

2.1. Araştırma Birimi, Evren ve Örneklemi

Araştırma evren ve örneklemine belirlenmesinde araştırmanın kapsamı, zaman ve maliyet açısından uygulanabilirlik koşulları dikkate alınmıştır. Bu kapsamda araştırma sorunsalının çözüme kavuşturulması için yasa öncesinde büyükşehir belediyesi statüsünde olup sınırları il sınırları ile aynı olan Kocaeli ve 6360 sayılı yasa öncesinde sadece il merkezi büyükşehir iken yeni sınırları il sınırlarına kadar genişleyen illerden biri haline gelen Sakarya araştırmanın evreni olarak seçilmiştir. Ayrıca uygulanan *modelin uzun dönemli ve kısa süreli etkilerini inceleme fırsatı yakalamak* ve iki ili karşılaştırma yaparak değişim ve dönüşümün sonuçlarını daha farklı bir zeminde tartışmak bu illerin evren olarak seçilmesinde etkili olmuştur.

Araştırma kapsamında evren birimi olarak Kocaeli ve Sakarya illerinde farklı kurum, kuruluş ve çeşitli statülerde yöneticilik pozisyonunda görev yapan yöneticiler belirlenmiştir. Bunlar; (a) Büyükşehir Belediyesi Başkanı, Meclis Üyesi ve Yöneticileri, b) Büyükşehir Belediyesi İçindeki İlçe Belediyelerinin Başkan ve Yöneticileri, c) Büyükşehirlerde Görev Yapan Vali, Vali Yardımcısı Kaymakamlar, d) Yasa Öncesi Belde Belediyesi Olan Mahallelerin Muhtarları, e) Yasa Öncesi Köy Olup Şimdi Mahalle Olan Yerlerin Muhtarları, f) İlgili Kurum Müdürleri, g) Meslek Odaları Temsilcileri). Bu doğrultuda yöneticilik pozisyonunda görev icra edenlerin sayısını belirlemek için ilgili kurum ve kuruluşların resmi web sayfalarından yararlanılmıştır. Bu kapsamda 26.03.2017 tarihi itibarıyla güncel verilere göre Kocaeli ilinde konuya ilişkin fikri ve deneyimi olabilecek 472'si Muhtar, 220'si temsilci ve yönetici toplam 692 kişi; Sakarya ilinde ise 665'i Muhtar, 228'i temsilci ve yönetici toplam 893 kişi bulunduğu tespit edilmiş, araştırma evrenini toplamda 1585 kişi oluşturmuştur. Kurumlarını temsil eden her bir yönetici, örneklem birimi olarak kabul edilerek araştırma gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada evrenin tümüne ulaşmanın zorluğu, zaman sınırlaması ve maliyet yüksekliği gibi faktörler dikkate alınarak, örneklem belirlenmiştir. Birçok örneklem yöntemi arasından araştırma evreninin özelliklerine daha uygun olduğu düşünülen kotalı ve tesadüfi örneklem yöntemleri tercih edilmiştir. Bu doğrultuda ilk aşamada evren illerin her biri örneklem kümesi olarak belirlenmiştir. Daha sonra kurum, kuruluş ve çeşitli statülerde yöneticilik pozisyonunda görev icra edenlerin sayısına göre dağılımları hesaplanmış ve sınıflandırma yapılmıştır. Son olarak belirlenen sınıflandırma çerçevesinde, ilgili kişilerin tamamına anket formu tesadüfi olarak dağıtılmıştır. Araştırmanın örneklem sayısını belirlemek amacıyla Sekaran (2003) tarafından geliştirilen örneklem formülasyonu kullanılmış, bu çerçevede 1585 katılımcının yer aldığı bir evreni, 650 katılımcının olduğu bir örneklemin temsil edebileceği saptanmıştır. Bu kapsamda Kocaeli için 300 kişi, Sakarya için ise 350 kişi ile anket gerçekleştirilmesinin evreni temsil edebilme adına yeterli olduğuna karar verilmiştir.

2.2. Anket Hazırlama ve Veri Toplama

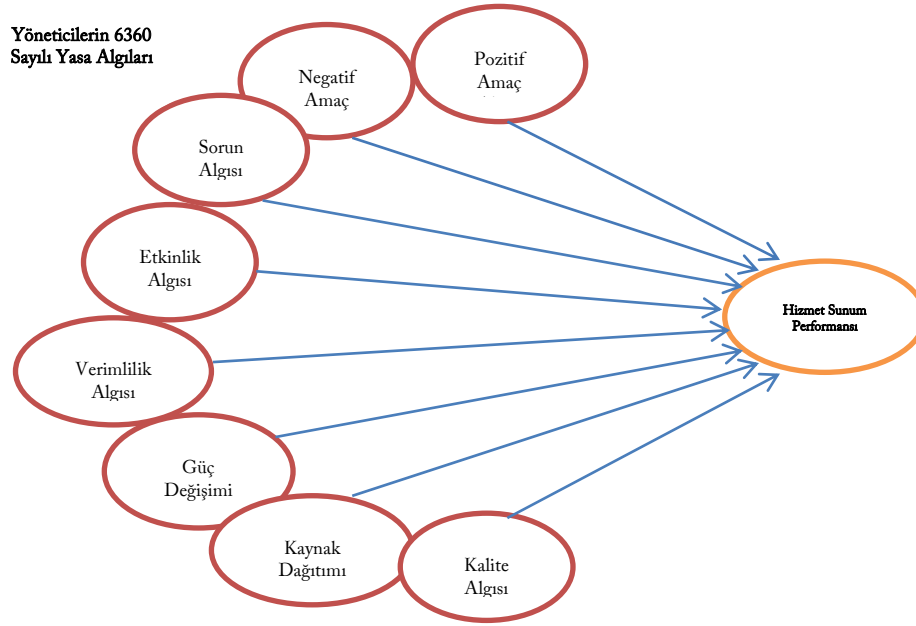
Verilerin elde edilmesi için anket tekniği kullanılmıştır. Araştırma anketinin hazırlanması için detaylı literatür taramaları yapılmış ve elde edilen dokümanlar ve bilgiler ışığında, araştırmada yer alan değişkenlere ilişkin önceden geliştirilmiş, farklı veya benzer alanlardaki çalışmaların önermeleri araştırma konusunu oluşturan hizmet birimlerinin yapısal özelliklerine uyarlanmıştır. Oluşan taslak anket formu kamu yönetimi ve belediyeçilik alanlarında uzmanlaşmış akademisyenlerle birlikte detaylı olarak tartışılmış ve araştırma konusu için en uygun ölçüm modelleri belirlenmiştir. Daha sonra araştırma konusunun uygulamaya dönük yönlerini iyi bildiği düşünülen bazı üst düzey yönetici ile anket formundaki ifadelerin anlaşılabilirliği ile ilgili görüş alışverişinde bulunulmuştur. Teorik ifadelerle ilgili yapılan eleştiriler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapıldıktan anket formu toplamda 72 önermeden oluşmuştur. Yasanın Anlaşılması ve Demografik özelliklerin yer aldığı bölümde Kategorik Ölçekler kullanılırken, Yeni Yönetim Yapılanması ile ilgili Algılar ve Performans değişkenlerinin yer aldığı bölümler için 7 Aşamalı Likert Ölçeği (The Seven-Point Likert Scales) Ölçeği kullanılmıştır. Anket formunun yapısal geçerliliğini sağlamak amacıyla 50 yönetici üzerinde bir pilot uygulama (ön test) yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar geliştirilen anket formunun yapısal geçerlilik ve içerik açısından yeterli olduğunu ortaya koymuştur.

Kocaeli ve Sakarya illerinin valilik web sayfaları aracılığıyla iletişim-yazışma adresleri vb. gerekli bilgileri elde edilen yöneticilere, hazırlanan ankete katılım davet yazısı ve formu, gerekli izinler alınarak, valilik kanalı aracılığıyla dağıtılmıştır. Veri toplama süreci yaklaşık olarak 3 ay sürmüştür (Mayıs-Temmuz 2017 arasında). Öncelikle yöneticiler aranarak randevu talep edilmiş, müsait olanlarla birebir görüşmeler şeklinde anketler doldurulmuş, müsait olmayan yöneticilerin ise ofislerine anket bırakılarak doldurulması rica edilmiştir. Veri toplama süreci sonucunda, toplam 650 anket formuna ulaşılmıştır. Bu anket formlarından 89 tanesi içsel tutarlılık açısından sağlıklı olmadığı için veri setinden çıkarılmıştır. Sonuçta veri seti 561 anket formundan oluşmuştur. Araştırmadaki anketlerin evren düzeyinde cevaplanma oranı: %35'dir (561/1585). Sosyal bilimler açısından %20'lik anket dönüş yüzdesi iyi kabul edilmektedir. Diğer taraftan sosyal bilim araştırmalarında genel olarak kabul edilmiş minimum bir cevaplama oranı yoktur, cevaplama oranını araştırılan konunun içeriğine ve katılımcıların özelliklerine bağlı olarak değişmektedir (Dillman, 2000). Ayrıca ankette yer alan soru sayısı, araştırmanın hedef grubu gibi durumlar dikkate alındığında anketlerin cevaplanma oranının yeterli olduğu söylenebilir.

2.3. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın sorunsal dikkate alınarak yapılan literatür taraması sonucunda araştırmanın modeli oluşturulmuştur. Model ile ilgili detaylar şekil 1'de gösterilmektedir. Araştırmanın genel modelinde; Yöneticilerin 6360 sayılı yasa ile ilgili algılarını ölçen 8 bağımsız değişken ve belediyelerin hizmet sunum performanslarını değerlendiren 1 bağımlı değişken bulunmaktadır. Modelde yer alan değişkenlerin içerik tanımlamaları aşağıda sunulmaktadır.

Şekil 1: Araştırma Modeli

Araştırma modelinde yer alan değişkenlerden ilki **“Amaç Algısı”** boyutu, yöneticilerin 6360 sayılı yasanın “hangi amaçla” düzenlendiğine ilişkin algıları ile ilgilidir. Boyut; vatandaşın daha etkin ve daha verimli hizmet alması, Avrupa Birliği’ne uyum çalışmaları, kaynak israfının önlenmesi gibi pozitif yönlü amaçların yanında Siyasi parti ve kişilere fayda sağlanmak gibi negatif amaçlar için yapıldığını ifade eden önermeleri içermektedir.

“Sorun Algısı” boyutu, yöneticilerin 6360 sayılı yasanın ortaya çıkardığı “sorunlar” ile ilgili algılarını değerlendirmeye çalışmaktadır. Boyut; Genişlemeden sonra belediye araç ve gereçlerinin sayısındaki azalma, içme suyu temini, kanalizasyon hizmeti, çevre temizliği (cadde, sokak vs.), pazaryeri ve atıkların toplanması, gürültü kirliliği, ulaşım hizmetleri konusunda yaşanan sorunları ve Merkeze uzaklığı etkin hizmet sunulmasındaki olumsuz etkisi gibi önermeleri içermektedir.

“Etkinlik Algısı” boyutu, yöneticilerin 6360 sayılı yasanın uygulamaya dönük “etkinliğine” ilişkin algıları ile ilgilidir. Boyut; düzenlemeden önce mali kaynakların etkin bir şekilde kullanılıp kullanılmadığı, yeni modelin; kararların alınmasında, sorunların tespitinde, hizmet sunumunda bir etkinlik sağlayıp sağlamadığı ve daha etkin olup olmadığına ilişkin önermeleri kapsamaktadır.

“Verimlilik Algısı” boyutu, yöneticilerin 6360 sayılı yasanın uygulamaya dönük “verimliliği” ile ilgili algılarını ele almaktadır. Boyut; dönüşüm sonrası sunulan yerel kamu hizmetlerinin “verimliliğinin” artışı, düzenlemeden önce mali kaynaklar ve fiziki kaynakların verimli bir şekilde kullanılıp kullanılmaması gibi önermelerden oluşmaktadır.

“Güç Değişimi Algısı” boyutu, yöneticilerin 6360 sayılı yasanın “Güç’ün el değiştirmesine” yönelik algıları ile ilgilidir. Boyut; Mülki idare güç ve etkinliğini kaybetti, büyükşehir belediyeleri güçlendi, halkın gücü elinden alındı, Büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyeleri üzerindeki denetim ve ağırlığı arttı, ilçe belediyelerinin konumu zayıfladı gibi önermeleri içermektedir.

“Kaynak Dağıtım Algısı” boyutu, yöneticilerin 6360 sayılı yasanın “Kaynak Dağılımını” etkilemesine yönelik algılarını incelemektedir. Boyut; Yeni yönetim modeli daha adil bir kaynak dağılımı sağlamakta, Düzenlemeden önce mali kaynakların miktarı konusunda sorun yoktu, Düzenlemeden önce fiziki kaynaklarda (bina, araç-gereç) sorun vardı, Düzenleme köylere yapılan yatırımları azalttı, Mahalleye dönüşen köylerde, yerel hizmetler halka köy statüsünde olduğu kadar yeterli düzeyde ulaştırılmamakta gibi önermeleri kapsamaktadır.

“Kalite Algısı” boyutu, yöneticilerin 6360 sayılı yasanın uygulamaya dönük ortaya çıkardığı “Kalite” ile ilgili algıyı ele almaktadır. Boyut; Dönüşüm sonrası sunulan yerel kamu hizmetlerinin “kalitesi” artmıştır, önermesi üzerinden değerlendirme yapılmaktadır.

“Hizmet Sunum Performansı” boyutu, yöneticilerin Yeni sistemdeki belediyelerin birçok değerlendirme kriteri bakımından (Yenilikçilik, Yetkinlik, Güvenilirlik, Hesap Verebilirlik, Çözüm Odaklılık, Şeffaflık, Erişilebilirlik, Katılımcılık, Sosyal Hizmetler, Altyapı ve Üstyapı hizmetlerinin kalitesi vb.) “hizmet sunum performansını” ne kadar etkili bulduklarına ilişkin algılarından oluşmaktadır.

Araştırma modelinde bağımsız değişken olarak yer alan “yönetici algıları” ile bağımlı değişken olarak yer alan “hizmet sunum performansı değerlendirilmesi” arasındaki spesifik ilişkiler düşünüldüğünde, literatürdeki araştırma ve kişisel gözlemlere dayanılarak mantıksal ilişki kurgularının aşağıdaki gibi gerçekleşebileceği beklenmektedir: Yöneticiler 6360 sayılı yasanın, halka daha iyi hizmet vermek amacıyla yapıldığını düşünüyorlarsa, hizmet performansını yüksek olarak değerlendirirken, başka amaç ve kaygılarla hazırlandığını düşünüyorlarsa hizmet performansını düşük olarak değerlendirebileceklerdir. Diğer taraftan yöneticiler ilgili düzenlemenin sorunları artırıcı bir değişimi ortaya çıkardığına kanaat getiriyorlarsa, yeni belediyelerin hizmet sunum performansını olumsuz olarak değerlendireceklerdir. Aynı şekilde yöneticiler 6360 sayılı yasa ile yapılan düzenlemeleri ve sonuçta ortaya çıkan uygulamaları etkinliği, verimliliği, kalitesi yüksek uygulamalar olarak algılıyorlarsa, hizmet sunum performansını da olumlu, düşük algılıyorlarsa, olumsuz olarak değerlendireceklerdir. Bununla birlikte yöneticilerin yasanın ortaya çıkardığı güç değişimi ve kaynak dağıtımı ile ilgili olumlu ve olumsuz algılarının, hizmet performansına benzer şekilde yansıtacağı düşünülmektedir.

2.4. Araştırma Hipotezlerinin Geliştirilmesi

Yürütülen literatür araştırması sonucunda araştırma modelinde yer alan değişkenler arasındaki ilişkiye yönelik spesifik hipotez tartışmalarını içeren çalışmalara rastlanmamıştır. Dolayısıyla değişkenler arasındaki etkileşimleri ortaya çıkarmak için literatürdeki genel eğilim ve değişkenlerin kavramsal özelliklerinden yola çıkarak hipotezler belirlenmiştir.

- H1_(a,b):** 6360 sayılı yasanın a) “pozitif amaç algısı”, yeni belediyenin “hizmet performansının değerlendirilmesine” pozitif, b) “negatif amaç algısı” yeni belediyenin “hizmet performansının değerlendirilmesine” negatif yönlü yansımaktadır.
- H2:** 6360 sayılı yasa nedeniyle yaşanan “sorunlar algısı”, yeni belediyenin “hizmet sunum performansının değerlendirilmesine” negatif yönlü yansımaktadır.
- H3:** 6360 sayılı yasanın “etkinlik algısı”, yeni belediyenin “hizmet sunum performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansımaktadır.
- H4:** 6360 sayılı yasanın “verimlilik algısı”, yeni belediyenin “hizmet sunum performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansımaktadır.
- H5:** 6360 sayılı yasanın “güç değişimi algısı”, yeni belediyenin “hizmet sunum performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansımaktadır.
- H6:** 6360 sayılı yasanın “kaynak dağıtımı algısı”, yeni belediyenin “hizmet sunum performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansımaktadır.
- H7:** 6360 sayılı yasanın “kalite algısı” ile yeni belediyenin “hizmet sunum performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansımaktadır.

3. Bulgular

Verilerin analizi için SPSS 18 paket programından yararlanılmıştır. Bu kapsamda öncelikle araştırmaya katılan yöneticilerin demografik özellikleri, yasanın algılanması ve hizmet sunum performansı ile ilgili ifadelerin değerlendirildiği betimsel istatistiklere ve yorumlara yer verilecektir. Sonrasında araştırma sorunsalının çözümü için geliştirilen modeli test etmek amacıyla korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizleri ele alınacaktır.

Araştırmaya katılan yöneticilerin demografik özellikleri ile ilgili bulguların yer aldığı bilgiler Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1: Yöneticilerin Demografik Özellikleri

Değişken	Kriterler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	47	8,4
	Erkek	471	84,0
Yaş	19-25	1	,2
	26-35	46	8,2
	36-45	170	30,3
	46 ve üzeri	299	53,3
Eğitim Durumu	Ortaokul	139	24,8
	Lise	110	19,6
	Önlisans	45	8,0
	Lisans	181	32,3
	Lisansüstü	62	11,1
Pozisyon	Üst Düzey	94	16,8
	Orta Düzey Yönetici	149	26,6
	Diğer	228	40,6
Deneyim	1 yıldan az	4	,7
	1-5 yıl	123	21,9
	6-10 yıl	120	21,4
	11-15 yıl	107	19,1
	16 yıl ve üzeri	181	32,3

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan yöneticilerin cinsiyet açısından çoğunlukla erkek, yaş açısından ise çoğunlukla 35 yaş üzeri yöneticilerden oluştuğu görülmektedir. Eğitim durumu itibariyle yöneticilerin çoğunlukla yükseköğretim (önlisans, lisans ve lisansüstü) grubunda yer almalarına rağmen temel eğitim grubunda yer alanların sayısı da dikkat çekicidir. Yöneticilik yapılan pozisyon itibariyle yöneticilerin evrendeki yönetici dağılımına paralel bir durum arz ettiği, orta düzey ve diğer alt düzey (muhtarlar) yöneticilik grubunda yer alan yöneticilerin daha fazla sayıda olduğu görülmektedir. Yine yöneticilerin, çalışma deneyimi açısından çoğunlukla 6 yıl ve üzeri bir deneye sahip oldukları anlaşılmaktadır. Ulaşılan bu bulgular, araştırma kapsamında yöneltilen sorulara verilen cevapların, içerik itibariyle, araştırma sorunsalını çözmeye oldukça yeterli düzeyde olacağını göstermektedir.

Araştırma kapsamında, 6360 sayılı yasanın yapılış amacı, karşılaşılan sorunlar, uygulamadaki etkinliği gibi birtakım değişkenlere yönelik yöneticilerinin algılarını ortaya çıkarmak için bazı spesifik önermelere ilişkin yönetici değerlendirmeleri aşağıda tablolar halinde sunulmaktadır. 6360 sayılı yasanın “yapılış amacı” ile ilgili bulgular tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: 6360 Sayılı Kanunun “Yapılış Amacı” ile İlgili Algılar

	N	Ort	S
Vatandaşın daha etkin hizmet alması amacıyla,	550	4,0455	1,21456
Vatandaşın daha verimli hizmet alması amacıyla,	541	4,0684	1,17888
Kaynak israfının önlenmesi amacıyla,	538	4,0186	1,26683
Siyasi parti ve kişilere fayda sağlamak amacıyla,	534	2,5375	1,65548
Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları amacıyla,	538	3,5167	1,69694

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların 6360 sayılı yasanın yapılış amacı ile ilgili olarak 5 temel algısına yönelik ortalama değerler görülmektedir. En yüksek değerlendirme “yasanın vatandaşın daha verimli hizmet alması” amacıyla yapıldığı yönündeki algı ile ilgilidir. Bunu sırasıyla “daha etkin hizmet alma”, “kaynak israfını önleme”, “Avrupa Birliği’ne uyum” ve “siyasi parti ve kişilere fayda sağlama” algıları takip etmektedir. Bu bulgulardan hareketle katılımcıların yapılan yasal düzenlemeye yönelik algılarının genelde pozitif yönlü şekillendiği söylenebilir. Negatif yönlü algıyı ifade eden “siyasi parti ve kişilere fayda sağlama” amacı ile ilgili algıya yönelik ise değerlendirme ortalaması düşük çıkmıştır.

Yasanın etkinliğine yönelik algıların yön ve düzeyini belirlemek için değerlendirmeye alınan bir diğer değişken, yasanın uygulamaya koyulması ile birlikte yaşanan sorunlar ile ilgilidir. 6360 sayılı yasanın ortaya çıkardığı “sorunlar” ile ilgili bulgular tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3: 6360 Sayılı Kanunun Ortaya Çıkardığı “Sorunlar” ile İlgili Algılar

	N	Ort	S
Belediye araç ve gereçlerin sayısındaki azalma sorunları,	536	2,9515	1,53388
İçme suyu temini konusundaki sorunlar,	536	2,3825	1,48802
Kanalizasyon hizmeti konusundaki sorunlar,	532	2,4925	1,49511
Çevre temizliği (cadde, sokak vs.) konusundaki sorunlar,	528	2,4148	1,40895
Pazaryeri ve atıkların toplanması konusundaki sorunlar,	532	2,4944	2,75455
Gürültü kirliliği konusundaki sorunlar,	411	4,4209	2,26973
Ulaşım hizmetleri konusundaki sorunlar,	527	2,6869	1,58614
Merkeze uzaklık etkin hizmet sunulmasında sorun çıkarmakta,	539	3,1299	1,49529

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların 6360 sayılı yasanın ortaya çıkardığı sorunlar ile ilgili olarak 8 temel konu üzerinde değerlendirme yaptıkları ve bu konulara ilişkin algısına yönelik ortalama değerler görülmektedir. Katılımcılar en yüksek değerlendirmeyi “gürültü kirliliği konusunda yaşanan sorunlar” kriteri üzerinden yapmışlardır. Bunu “merkeze uzaklığın etkin hizmet sunumuna engel olması” ve “belediyenin araç ve gereçlerinin sayısındaki azalma sorunu” takip etmektedir. Katılımcıların yasanın uygulanmasıyla birlikte, “içme suyu temini”, “kanalizasyon hizmeti”, “çevre temizliği”, “pazaryeri ve atıkların toplanması” ve “ulaşım hizmetleri” gibi konularda sorun yaşamadıkları ifade ettikleri görülmektedir.

Araştırma kapsamında yasanın etkinliğine yönelik algıların yön ve düzeyini belirlemek için değerlendirmeye alınan bir diğer konu, yasal düzenlemeye zemin hazırlayan koşullar, yasal düzenlemeden önceki mevcut durum ve yeni modele yönelik genel algının değerlendirilmesi ile ilgilidir. 6360 sayılı yasa ile ortaya konan “yeni modele yönelik genel algı ile yasal düzenlemeye zemin hazırlayan düzenleme öncesi mevcut durumun değerlendirilmesi” ile ilgili bulgular tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4: “Yeni Modele Yönelik Genel Algı ve Düzenleme Öncesi Mevcut Durumun Değerlendirilmesi” ile İlgili Algılar

Düzenlemeden önce;	N	Ort	S
“mali kaynakların miktarı konusunda sorun yoktu”,	533	3,1013	1,62599
“fiziki kaynaklarda (bina, araç-gereç) sorun vardı”,	525	3,5695	1,43877
“mali kaynaklar etkin bir şekilde kullanılmıyordu”,	531	3,5838	1,44915
“mali kaynaklar verimli bir şekilde kullanılmıyordu”,	529	3,5841	1,47229
“fiziki kaynaklar verimli bir şekilde kullanılıyordu”,	525	3,3143	1,47443
“Yeni yönetim modeli daha adil bir kaynak dağılımı sağlamakta”,	531	3,8456	1,89305
“Yeni model kararların alınmasında daha etkin”,	535	3,9065	1,24471
“Yeni model sorunların tespitinde daha etkin”,	532	3,8853	1,29464

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların yasal düzenlemeye zemin hazırlayan düzenleme öncesi mevcut durumun değerlendirilmesi ile ilgili 5, yeni modele yönelik genel algı ile ilgili olarak 3 temel değerlendirmede buldukları ortalama değerler görülmektedir. Düzenleme öncesi mevcut durumun değerlendirilmesinde en yüksek ortalama değere sahip kriter, “mali kaynaklar verimli bir şekilde kullanılmıyordu” kriteri olmuştur. Bunu; “mali kaynaklar etkin bir şekilde kullanılmıyordu”, “fiziki kaynaklarda (bina, araç-gereç) sorun vardı”, “fiziki kaynaklar verimli bir şekilde kullanılmıyordu” ve “mali kaynakların miktarı konusunda sorun yoktu” algıları takip etmektedir. Bu bulgular dikkate alındığında, güçlü bir şekilde söylenemese bile, yasal düzenlemeye ihtiyaç olduğu, mevcut sistemin mali kaynakları etkin bir şekilde kullanma konusunda, fiziksel kaynakların ise mevcudiyeti konusunda problem yaşadığı söylenebilir. Bununla birlikte fiziksel kaynakların verimli bir şekilde kullanımı ve mali kaynakların miktarı konusunda, mevcut durumda bir sorun yaşanmadığı çok iddialı olmasa da söylenebilir. Yeni modele yönelik genel algının değerlendirilmesi konusunda en yüksek ortalamaya sahip kriter, “yeni model kararların alınmasında daha etkin” kriteri olmuştur. Bunu; “yeni model sorunların tespit edilmesinde daha etkin” ve “yeni yönetim modeli daha adil bir kaynak dağılımı sağlamakta” kriterleri takip etmektedir. Bu bulgular dikkate alındığında, katılımcıların yeni yönetim modelini karar alma ve sorunların tespitinde daha etkin gördüğü söylenebilir. Aynı zamanda yeni modelin, “daha adil bir kaynak dağılımına imkân tanıyor” şeklinde algılandığı savunulabilir.

Araştırma kapsamında yasaya yönelik algıların yön ve düzeyini belirlemek için değerlendirmeye alınan bir diğer konu, yasal düzenlemeyle birlikte ortaya çıkan “güç değişimi” olgusu ve “hizmet sunumu etkinliğine” yönelik algının değerlendirilmesi ile ilgilidir. 6360 sayılı yasa ile ortaya çıkan “güç değişimi” olgusu ve “hizmet sunumu etkinliğine” ilişkin bulgular tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5: “Güç Değişimi” Olgusu ve “Hizmet Sunumu Etkinliği” ile İlgili Algılar

	N	Ort	S
“Mülki idare güç ve etkinliğini kaybetti, büyükşehir belediyeleri güçlendi”,	530	3,8094	1,37198
“Büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyeleri üzerindeki denetim ve ağırlığı artmış, ilçe belediyelerinin konumu zayıflamıştır”,	533	3,6417	1,57671
“Mahalleye dönüşen beldelerde hizmet sunumunda bir etkinlik sağlanamadı”,	522	3,0115	1,48047
“Mahalleye dönüşen köylerde, yerel hizmetler halka köy statüsünde olduğu kadar yeterli düzeyde ulaştırılmamaktadır”,	528	2,8201	1,48995
“Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması köylere yapılan yatırımları azalttı”,	528	2,8617	1,57356
“Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması kaymakamların güç ve etkinliğini azalttı”,	524	3,4218	1,52844
“Valilik Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları tüzel kişiliğe de kavuşmasıyla il özel idaresiyle kıyaslandığında daha etkili ve verimli hizmet üretmeye başlamışlardır”,	532	3,7594	1,50028

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların 6360 sayılı yasanın uygulanmasıyla birlikte değişen kurumsal rollerin çeşitli “güç değişimine” neden olduğuna ilişkin 3 önermeyi, kurumların “hizmet sunumuna” ilişkin değişimlere ait 4 kriteri değerlendirdikleri görülmektedir. Güç değişimine yönelik en yüksek ortalama skoruna sahip değerlendirme, “Mülki idare güç ve etkinliğini kaybetti, büyükşehir belediyeleri güçlendi” önermesine yapılmıştır. Bunu sırasıyla; “Büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyeleri üzerindeki denetim ve ağırlığı artmış, ilçe belediyelerinin konumu zayıflamıştır” ve “Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması kaymakamların güç ve etkinliğini azalttı” önermeleri takip etmektedir. Bu bulgular dikkate alındığında, yasa kapsamında gerçekleştirilen değişimin büyükşehir belediyelerin güç kazanmasına neden olduğu, ilçe belediyelerinin konumunu

zayıfladığı ve mülki idarenin güç ve etkinliğini kaybettiği söylenebilir. Kurumların “hizmet sunumuna” ilişkin yaşadıkları değişimin uygulamadaki yansımalarına bakıldığında ise en yüksek ortalama skora sahip kriterin “Valilik Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları tüzel kişiliğe de kavuşmasıyla il özel idaresiyle kıyaslandığında daha etkili ve verimli hizmet üretmeye başlamışlardır” kriteri olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla; “Mahalleye dönüşen beldelerde hizmet sunumunda bir etkinlik sağlanamadı”, “Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması köylere yapılan yatırımları azalttı” ve “Mahalleye dönüşen köylerde, yerel hizmetler halka köy statüsünde olduğu kadar yeterli düzeyde ulaştırılamamaktadır” kriterleri takip etmektedir. bu bulgulardan hareketle katılımcıların, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının il özel idarelerine kıyasla daha etkin verimli olduğunu düşündükleri söylenebilir. Ayrıca Mahalleye dönüşen beldelerde hizmet sunumunda sorunlar yaşandığı, Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması yatırımlar açısından olumsuz sonuçlarının olduğu ve Köylerin eski statülerinde daha çok hizmet alabildikleri, yeni sistemin bu konuda eski sisteme kıyasla sorunlu olduğu çok güçlü bir şekilde savunulmasa da bir sorun gibi değerlendirilebilir.

Araştırma kapsamında yasaya yönelik algıların yön ve düzeyini belirlemek için değerlendirmeye alınan bir diğer konu, yasal düzenlemenin ortaya çıkardığı “genel sonuçlara” yönelik algının değerlendirilmesi ile ilgilidir. 6360 sayılı yasanın ortaya çıkardığı “genel sonuçlara” ilişkin bulgular tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6: 6360 Sayılı Yasanın “Genel Sonuçları” ile İlgili Algılar

	N	Ort	S
“Birçok belde belediyesi yerel kamu hizmetlerini “etkin” yürütemediği için ilgili düzenleme olumlu sonuçlar doğurdu,”	542	3,9760	1,21352
“Birçok belde belediyesi yerel kamu hizmetlerini “verimli” yürütemediği için ilgili düzenleme olumlu sonuçlar doğurdu,”	538	4,0799	1,24290
“Eski sistemde belde belediyeleri yetersiz mali kaynaklara sahip olduğundan ilgili düzenleme olumlu sonuçlar ortaya çıkarmıştır,”	534	4,1199	1,24814
“Eski sistemde belde belediyeleri şeffaf yönetim anlayışına sahip olmadıklarından ilgili düzenleme olumlu sonuçlar doğurdu,”	532	3,6523	1,50871
“İlgili düzenleme ile halkın demokratik hakkı elinden alınmıştır,”	526	2,3859	1,55205
“İlgili düzenleme genel olarak olumlu sonuçlar üretmiştir,”	526	3,9582	1,24906
“İlgili düzenleme yerel yönetim sistemine faydalı olmuştur,”	536	4,0205	1,24613

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların 6360 sayılı yasanın ortaya çıkardığı “sonuçlara” yönelik algılarının; nedensel algılar ve genel algılar şeklinde incelendiği görülmektedir. Nedensel algılar 4 kriter ile genel algılar 3 kriter ile değerlendirilmiştir. Nedensel algılar içerisinde en yüksek ortalama skora sahip kriter “Eski sistemde belde belediyeleri yetersiz mali kaynaklara sahip olduğundan ilgili düzenleme olumlu sonuçlar ortaya çıkarmıştır” kriteri olmuştur. Bunu “Birçok belde belediyesi yerel kamu hizmetlerini “verimli” yürütemediği için ilgili düzenleme olumlu sonuçlar ortaya çıkarmıştır”, “Birçok belde belediyesi yerel kamu hizmetlerini “etkin” yürütemediği için ilgili düzenleme olumlu sonuçlar ortaya çıkarmıştır” ve “Eski sistemde belde belediyeleri şeffaf yönetim anlayışına sahip olmadıklarından ilgili düzenleme olumlu sonuçlar ortaya çıkarmıştır” kriterleri takip etmektedir. Bu bulgulara göre, birçok belde belediyesinin yetersiz mali kaynaklara sahip olduğu, yerel kamu

hizmetlerini verimli ve etkin bir şekilde yürütemediği ve şeffaf bir yönetim anlayışına sahip olmadığı için eski yönetim sisteminin başarısız olduğu, yeni sistemin bu konularda daha etkili sonuçlar ortaya çıkardığı söylenebilir. Katılımcıların yasa ile ilgili genel algıları incelendiğinde ise en yüksek ortalamaya sahip algının “İlgili düzenleme yerel yönetim sistemine faydalı olmuştur” algısı olduğu bunu sırasıyla “İlgili düzenleme genel olarak olumlu sonuçlar üretmiştir” ve “İlgili düzenleme ile halkın demokratik hakkı elinden alınmıştır” algıları takip etmektedir. Bu bulgular ışığında, katılımcıların genel olarak yapılan düzenlemeyi faydalı buldukları ve olumlu sonuçlar ürettiğine dair kanaatleri olduğu söylenebilir. Ayrıca katılımcıların, yeni düzenleme ile halkın demokratik hakkının elinden alındığı düşüncesine katılmadıkları görülmektedir.

Araştırma kapsamında değerlendirmeye alınan bir diğer konu gerçekleştirilen yasal düzenleme ile birlikte belediyelerin performansında ortaya çıkan değişimin incelenmesi ile ilgilidir. Belediyelerin “hizmet sunum performansına” ilişkin bulgular tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7: Belediyelerin “hizmet sunum performansı” Değerlendirmesi

	N	Ort	S
Doğaya ve Çevreye Saygılı uygulamalar konusunda	516	3,7287	1,11653
Güvenilirlik konusunda	509	3,7525	1,16782
Yenilikçi uygulamalar konusunda	506	3,8478	1,18010
Hizmetleri yerine getirmedeki yetkinlik konusunda	511	3,7065	1,23825
Hesap verebilirlik konusunda	508	3,8740	2,18924
Çözüm Odaklılık konusunda	512	3,7402	1,24688
Uygulamalar ile ilgili şeffaflık konusunda	508	3,7323	1,83307
İşbirliğine Açıklık-Katılımcılık konusunda	512	3,7324	1,25149
Erişilebilirlik konusunda	507	3,8264	1,24533
İmar Hizmetlerinin kalitesi konusunda	515	3,6233	1,36445
Yol ve Alt Yapı Hizmetlerinin kalitesi konusunda	509	3,6405	1,38126
Trafik ve Ulaşım Hizmetlerinin kalitesi konusunda	512	3,6543	1,33727
İtfaiye Hizmetlerinin kalitesi konusunda	506	4,2549	2,18642
Zabıta Hizmetlerinin kalitesi konusunda	511	3,8552	1,20886
Halkla İlişkiler konusunda	510	3,8706	1,15707
Kültürel ve Sanatsal hizmetler konusunda	501	3,9581	1,15769
Mezarlık Hizmetlerinin kalitesi konusunda	511	4,1566	1,26450
Sosyal Hizmetler konusunda	515	4,0194	1,16182
Üst Yapı Hizmetlerinin kalitesi konusunda	510	3,7627	1,22698

Tablo 7 incelendiğinde belediyelerin “hizmet sunum performansını” belirlemek için katılımcıların 19 kriter üzerinden değerlendirme yaptığı görülmektedir. Tüm kriterlere yönelik yapılan değerlendirmelerin ortalama skorları 3.50’nin üzerindedir. En iyi ortalamanın 5 olduğu bir ölçek için 3.50’lik bir performans değerlendirmesi, belediyelerin yeni sistemdeki hizmet sunum performansının iyi olduğu fakat geliştirilmesi gerektiği yönünde bir kanaat oluşturabilir. Bununla birlikte her bir kriter bireysel değerlendirmeye tabi tutulduğunda belediyelerin hizmet sunum performansının en yüksek olduğu (3.75’in üzerinde) alanlar sırasıyla; İtfaiye Hizmetleri, Mezarlık Hizmetleri, Sosyal Hizmetler, Kültürel ve Sanatsal hizmetler, Hesap verebilirlik, Halkla İlişkiler, Zabıta Hizmetleri, Yenilikçi uygulamalar, Üst Yapı Hizmetleri ve Güvenilirlik alanlarının olduğu belirlenmiştir. Geliştirilmesi gereken alanlar ise; İmar Hizmetleri, Yol ve Alt Yapı Hizmetleri, Trafik ve Ulaşım Hizmetleri, Yetkinlik, Doğaya ve Çevreye Saygılı uygulamalar, İşbirliğine Açıklık-Katılımcılık, Uygulamalar ile ilgili şeffaflık ve Çözüm Odaklılık alanları şeklinde tespit edilmiştir.

3.1. Betimleyici İstatistikler ve Korelasyon Analizi Bulguları

Araştırma kapsamında incelenen konular ile ilgili olarak boyut oluşturmak amacıyla değişkenleri oluşturan ifadeler aynı yapı altında bir araya getirilmiş ve ortalamaları alınmıştır. Bununla birlikte korelasyon, regresyon ve farklılık analizleri öncesinde kaliteli veriler ile analiz gerçekleştirmek için değişkenlerle ilgili betimleyici istatistikler incelenmiştir. Her bir değişkene ait ortalamalar, standart sapmalar, güvenilirlik katsayıları, soru sayıları ve kullanılan ölçek düzeyleri ile ilgili sonuçlar tablo 8’de sunulmaktadır.

Tablo 8: Değişkenler ile İlgili Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Ortalamalar	Standart Sapmalar	Soru Sayısı	Güvenilirlik Katsayıları	Ölçek Düzeyi
Hizmet Sunum Performans	3,8234	,96575	19	.948	5
Pozitif Amaç	3,9213	,99822	4	.759	5
Negatif Amaç	2,5375	1,65548	1	-	5
Sorun	2,8284	1,20196	8	.841	5
Etkinlik	3,8422	1,00499	4	.763	5
Verimlilik	3,7886	1,01536	4	.700	5
Güç Değişimi	3,3135	,98145	4	.535	5
Kaynak Dağılımı	3,2454	,95836	5	.539	5
Kalite	3,7879	1,12122	2	.586	5

Tablo 8 incelendiğinde yeni sistemde belediyelerin hizmet sunum performansının genel (tüm alanlarda) anlamda iyi düzeyine çok yakın olduğu görülmektedir (Ort: 3,8234). Bununla birlikte 6360 sayılı yasal düzenlemenin ortaya çıkardığı sonuçların genel anlamda pozitif amaçlar için yapıldığı (Ort: 3,9213), etkinlik (3,8422), verimlilik (3,7886) ve kalite (3,7879) düzeyi iyi uygulamaları ortaya çıkardığı anlaşılmaktadır. Diğer taraftan güç değişimi (3,3135) ve kaynak dağılımı (3,2454) konularında birtakım iyileştirmelere ihtiyaç olduğu görülmektedir. Aynı zamanda değişkenlere ait güvenilirlik katsayıları, literatürde geçerli sayılan eşik değer (Cronbach alfa katsayısının 0.50 veya üzeri olması (Nunnally, 1978)) üstündedir. Bu bulgular değişkenlerin güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. Değişken güvenilirliğinin tespitinden sonra korelasyon analizi yapılmıştır, sonuçlar tablo 9'da sunulmaktadır.

Tablo 9: 6360 Sayılı Yasa ile İlgili Yönetici Algıları ve Büyükşehir Belediyesi Hizmet Sunum Performansı Korelasyon Analizi Sonuçları

	HSP	PA	NA	S	E	V	GD	KD	K
Hizmet Sunum Performans (HSP)	1								
Pozitif Amaç (PA)	,368**	1							
Negatif Amaç (NA)	-,129**	,013	1						
Sorun (S)	-,115**	-,038	,326**	1					
Etkinlik (E)	,294**	,454**	-,120**	-,047	1				
Verimlilik (V)	,302**	,440**	-,037	,033	,825**	1			
Güç Değişimi (GD)	-,023	,020	,303**	,394**	,135**	,197**	1		
Kaynak Dağılımı (KD)	,036	,096*	,281**	,526**	,362**	,406**	,484**	1	
Kalite (K)	,281**	,451**	,062	,065	,533**	,611**	,171**	,221**	1

Tablo 9 incelendiğinde, büyükşehir belediyesi hizmet sunum performansı ile yasanın uygulamaya dönük sonuçlarına ilişkin yönetici algılarının bazıları arasında düşük ve orta düzeyde pozitif-negatif anlamlı ilişkilerin var olduğu görülmektedir. Yürütülen araştırma bir nedensellik araştırması olduğu için, gerçekleştirilen korelasyon analizi sonuçlarında, bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin düşük olması gerekmektedir. Bu ilişkinin ne kadar düşük olacağı konusunda kesin bir değer bulunmamakla birlikte, bağımsız değişkenler arasındaki ikili korelasyon düzeyinin genelde 0.50'nin altında olması beklenmektedir. Bağımsız değişkenler arasındaki korelasyon sonuçlarındaki 0.80 üzerinde bir ilişki çoklu bağlantılılık sorununa işaret etmektedir (Büyüköztürk, 2006). Bu doğrultuda tablo incelendiğinde, bağımsız değişkenler arasında sorun oluşturabilecek düzeyde yüksek bir ilişkinin olmadığı (etkinlik ile verimlilik (0.82) ve sorun algısı ile kaynak dağılımı algısı (0.52) arasında küçük bir sorun) görülmektedir.

Diğer taraftan bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında 0.01-0.30 arası değerler düşük düzey ilişkiye, 0.30-0.70 arası değerler orta düzey ilişkiye işaret ederken 0.70-1.00 arası değerler yüksek düzey mükemmel bir pozitif ilişkiye işaret etmektedir. Değişkenler arasındaki pozitif ilişki, değişkenin

birisinde yaşanan bir değer artışına karşın ilişkili olduğu diğer değişkende de bir artış olacağını gösterirken negatif ilişki birisi artarken diğerinin düşeceğini haber vermektedir. Ayrıca bazı durumlarda korelasyon katsayısı çok düşük olmasına rağmen ilişki anlamlı çıkarken bazı durumlarda yüksek düzeyde bir korelasyon katsayısı olmasına rağmen ilişki anlamlı çıkmaya bilmektedir. Yine, değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olması nedenselliğin ön şartı olmasına rağmen, nedenselliğin kanıtı olarak kabul edilmemektedir. Yani değişkenler arasında ilişki olabilir fakat birbirini etkilemeyebilirler (Büyüköztürk, 2006).

Bu varsayımlar çerçevesinde değişkenler arası ilişkiler incelendiğinde; hizmet sunum performansı ile en yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişkisi olan algı, pozitif amaç algısıdır. Bunu sırasıyla; verimlilik, etkinlik ve kalite algıları takip etmektedir. Belediye hizmet performansı ile en yüksek düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişkisi olan algı, negatif amaç algısıdır. Bu algıyı, sorun algısı takip etmektedir. Bu bulgulardan hareketle; yasal düzenlemenin pozitif amaçlı yapıldığını gösteren uygulamalara ağırlık verilirse bunun belediyelerin hizmet sunum performansını olumlu yönde değerlendirilmesine katkı yapacağı söylenebilir. Aynı şekilde yasal düzenlemenin etkinlik, verimlilik ve kalite algısını güçlendirecek uygulamaya dönük faaliyetler artarsa, belediyelerin hizmet sunum performansının olumlu olarak değerlendirilmesinin yükseleceği savunulabilir. Diğer taraftan yasal düzenlemenin negatif amaçlı yapıldığı veya çeşitli sorunları beraberinde getirdiği algısının yükselmesi, belediyelerin hizmet sunum performansının olumsuz yönde değerlendirilmesine neden olacaktır. Yönetici algıları arasındaki bireysel ilişkiler değerlendirildiğinde ise; pozitif amaçlı yapıldığı algısı ile etkinlik, verimlilik ve kalite algısının artışı arasında orta düzeyli pozitif yönlü bir ilişki; negatif amaçlı yapıldığı algısı ile sorunların artması, güç değişimi ve kaynak dağılımı algıları arasında orta düzeyli pozitif, etkinlik arasına düşük düzeyli negatif bir ilişki; sorunların arttığı algısı ile güç değişimi ve kaynak dağılımı algıları arasında orta düzeyli pozitif; etkinlik ile verimlilik arasında yüksek düzeyde pozitif, güç değişimi arasında düşük düzeyde pozitif, kaynak dağılımı ve kalite algıları arasında orta düzeyli pozitif bir ilişki; verimlilik ile güç değişimi arasında düşük düzeyde pozitif, kaynak dağılımı ve kalite algıları arasında orta düzeyli pozitif bir ilişki; güç değişimi ile kaynak dağılımı arasında orta düzeyli pozitif, kalite ile düşük düzeyde pozitif bir ilişki; kaynak dağılımı ile kalite algısı arasında düşük düzeyde pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir.

3.2. Basit Doğrusal Regresyon Analizi ile ilgili Bulgular

Regresyon analizi, bir bağımlı değişkenin bir bağımsız değişkene dayalı olarak, tahmin edilmesine olanak veren bir analiz türüdür (Büyüköztürk, 2006). Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisi r^2 ile incelenir. Analiz öncesinde değişkenlerin çok değişkenli normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin değerlendirme için standartlaştırılmış hata değerlerine ilişkin grafikler ve analize dâhil edilen değişkenlerle ilgili uç değerler incelenmiştir. Bu kapsamda standardize edilmiş artık değerler ile standardize edilmiş yordanan değerler için oluşturulan saçılma diyagramının doğrusal bir ilişkiyi tanımladığı, noktaların bir eksen etrafında toplanma eğilimi olduğu gözlenmiştir. Standardize edilmiş yordanan değerler için oluşturulan histogram ve normal dağılım eğrilerinin de normale yaklaşık bir dağılım gösterdiği görülmüştür. Ayrıca analize giren denek (gözlem) sayısı fazla olduğu için merkezi limit teoremine göre, değişkenlerin normallik varsayımını karşıladığı kabul edilmiştir.

Nedensellik ilişkisi çerçevesinde ilk olarak yasanın “pozitif amaçlı yapılaş algısının hizmet sunum performansı” üzerindeki etkiler incelenmiştir. Tablo 10’da yasanın pozitif amaçlarla yapıldığı algısının, belediyelerin hizmet sunum performansı üzerindeki etkisi ile ilgili sonuçlar yer almaktadır.

Model 1 incelendiğinde yasanın pozitif amaçlı yapılaş algısı ile belediyelerin hizmet sunum performansı arasında orta düzeyde negatif anlamlı bir ikili korelasyon görülmektedir. Diğer taraftan pozitif amaçlı yapılaş algısının, hizmet sunum performansındaki toplam varyansın %13’ünü (r^2 : ,135, p: ,000) açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısı (β) ve regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t-testi sonucuna (β : ,368 / t: 8,949) göre yasanın “pozitif amaçlı yapıldığı algısının belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde” anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında; ***H1_a: 6360 sayılı yasanın a) “pozitif amaçlı algısı” belediyenin “hizmet performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansımaktadır*** hipotezi kabul edilmektedir.

Tablo 10: Yönetici Algıları-Hizmet Performansı Regresyon Analizi Sonuçları

	Bağımsız Değişken	B	Std Hata B	β	r	r ²	F	t	p
Model 1	(Sabit)	2,421	,162		,368	,135	80,081	14,973	,000
	Pozitif Amaç	,359	,040	,368				8,949	,000
Model 2	(Sabit)	4,014	,079		,129	,017	8,370	50,579	,000
	Negatif Amaç	-,077	,026	-,129				-2,893	,004
Model 3	(Sabit)	4,102	,109		,115	,013	6,849	37,503	,000
	Sorun Algısı	-,093	,035	-,115				-2,617	,009
Model 4	(Sabit)	2,748	,161		,294	,086	48,019	17,019	,000
	Etkinlik Algısı	,283	,041	,294				6,930	,000
Model 5	(Sabit)	2,743	,157		,302	,091	51,255	17,448	,000
	Verimlilik Algısı	,289	,040	,302				7,159	,000
Model 6	(Sabit)	3,904	,153		,023	,001	,269	25,550	,000
	Güç Değişimi	-,023	,044	-,023				-,519	,604
Model 7	(Sabit)	3,710	,153		,036	,001	,657	24,221	,000
	Kaynak Dağıtımı	,037	,045	,036				,810	,418
Model 8	(Sabit)	2,921	,144		,281	,079	43,797	20,354	,000
	Kalite Algısı	,242	,037	,281				6,618	,000

Model 2 incelendiğinde yasanın negatif amaçlı yapılaş algısı ile belediyelerin hizmet sunum performansı arasında düşük düzeyde negatif anlamlı bir ikili korelasyon görülmektedir. Diğer taraftan negatif amaçlı yapılaş algısının, hizmet sunum performansındaki toplam varyansın %1'ini (r^2 : ,017, p: ,004) açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısı (β) ve regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t-testi sonucuna (β : -,129 / t: -2,893) göre yasanın “negatif amaçlı yapıldığı algısının belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde” anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında; **H1_b**: 6360 sayılı yasanın b) “negatif amaçlı algısı” belediyenin “hizmet performansının değerlendirilmesine” negatif yönlü yansımaktadır” hipotezi **kabul** edilmektedir.

Model 3 incelendiğinde yasanın uygulanması ile birlikte ortaya çıkan sorunlar ile belediyelerin hizmet sunum performansı arasında düşük düzeyde negatif anlamlı bir ikili korelasyon görülmektedir. Diğer taraftan negatif amaçlı yapılaş algısının, hizmet sunum performansındaki toplam varyansın %1'ini (r^2 : ,015, p: ,000) açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısı (β) ve regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t-testi sonucuna (β : -,115 / t: -2,617) göre yasanın uygulanmasıyla birlikte ortaya çıkan “sorunlara yönelik algının, belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde” anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında; **H2**: 6360 sayılı yasa nedeniyle yaşanan “sorunlar algısı”, yeni belediye “hizmet sunum performansını değerlendirilmesine” negatif yönlü yansımaktadır” hipotezi **kabul** edilmektedir.

Model 4 incelendiğinde yasaya ilişkin etkinlik algısı ile belediyelerin hizmet sunum performansı arasında orta düzeyde pozitif anlamlı bir ikili korelasyon görülmektedir. Diğer taraftan yasanın etkinlik algısının, hizmet sunum performansındaki toplam varyansın %8'ini (r^2 : ,086, p: ,000) açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısı (β) ve regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t-testi sonucuna (β : ,294 / t: 6,930) göre yasanın “etkinlik algısının belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde” anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında; **H3**: 6360 sayılı yasanın “etkinlik algısı”, yeni belediyenin “hizmet sunum performansını değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansımaktadır” hipotezi **kabul** edilmektedir.

Model 5 incelendiğinde yasaya ilişkin verimlilik algısı ile belediyelerin hizmet sunum performansı arasında orta düzeyde pozitif anlamlı bir ikili korelasyon görülmektedir. Diğer taraftan yasanın verimlilik algısının, hizmet sunum performansındaki toplam varyansın %9'unu (r^2 : ,091, p: ,000) açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısı (β) ve regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t-testi sonucuna (β : ,302 / t: 7,159) göre yasanın “verimlilik algısının belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde” anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında; **H4**:

6360 sayılı yasanın “verimlilik algısı”, yeni belediye “hizmet sunum performansının değerlendirilmesi” pozitif yönlü yansımaktadır” hipotezi **kabul** edilmektedir.

Model 6 incelendiğinde yasa ile birlikte ortaya çıkan güç değişimi algısı ile belediyelerin hizmet sunum performansı arasında düşük düzeyde negatif yönlü anlamsız bir ikili korelasyon görülmektedir. Diğer taraftan güç değişimi algısı, hizmet sunum performansındaki toplam varyansı neredeyse hiç etkilememektedir (r^2 : ,001 / p : ,604). Aynı şekilde standardize edilmiş regresyon katsayısı (β) ve regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t-testi sonucuna (β : -,023 / t : -,519) göre yasanın ortaya çıkardığı “güç değişimi algısının belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde” anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Bu bulgular ışığında; “**H5**: 6360 sayılı yasanın “güç değişimi algısı”, yeni belediyenin “hizmet performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansımaktadır” hipotezi **ret** edilmektedir.

Model 7 incelendiğinde 6360 sayılı yasanın ortaya çıkardığı kaynak dağıtım algısı ile belediyelerin hizmet sunum performansı arasında düşük düzeyde negatif yönlü anlamsız bir ikili korelasyon görülmektedir. Diğer taraftan kaynak dağıtım algısının, hizmet sunum performansındaki toplam varyansı neredeyse hiç etkilememektedir (r^2 : ,001 / p : ,418) açıklamaktadır. Aynı zamanda standardize edilmiş regresyon katsayısı (β) ve regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t-testi sonucuna (β : ,036 / t : ,810) göre yasanın ortaya çıkardığı “kaynak dağıtım algısının belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde” anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Bu bulgular ışığında; “**H6**: 6360 sayılı yasanın “kaynak dağıtım algısı”, yeni belediyenin “hizmet sunum performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansımaktadır” hipotezi **ret** edilmektedir.

Model 8 incelendiğinde 6360 sayılı yasa ile birlikte ortaya çıkan kalite algısı ile belediyelerin hizmet sunum performansı arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ikili korelasyon görülmektedir. Diğer taraftan kalite algısının, hizmet sunum performansındaki toplam varyansın %8’ini (r^2 : ,079, p : ,000) açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısı (β) ve regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t-testi sonucuna (β : ,281 / t : 6,618) göre yasa ile birlikte ortaya çıkan “kalite algısının belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde” anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Bu bulgular ışığında; “**H6**: 6360 sayılı yasanın “kaynak dağıtım algısı”, büyükşehir belediyesinin “hizmet sunum performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansımaktadır” hipotezi **kabul** edilmektedir.

SONUÇLAR

Araştırma kapsamında istatistiksel analizlerden elde edilen bulgulara dayanarak ulaşılan sonuçlar 2 grupta değerlendirilmiştir. 1. Betimleyici istatistiklerin sonuçları, 2. İlişkisel analizlerin sonuçları. Ayrıca araştırma sonuçları, literatüre yönelik sonuçlar ve metodolojik sonuçlar olarak ayrı ayrı tartışılmıştır.

Betimleyici Sonuçlar

Betimleyici istatistiklere göre; araştırmaya katılan yöneticiler, cinsiyet açısından çoğunlukla erkek, yaş açısından 35 yaş üzeri, eğitim durumu itibarıyla önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim grubunda yer almaktadırlar. Yöneticilik yaptıkları pozisyon itibarıyla orta düzey ve diğer alt düzey (muhtarlar) yöneticilik grubunda yer alırken çalışma deneyimi açısından çoğunlukla 6 yıl ve üzeri bir deneyime sahiptirler.

Araştırmaya katılan yöneticilerin büyük çoğunluğu, yaşadığı ilin büyükşehir olmasını uygun bulmakta, merkezden bağımsız davranamamayı çoğunlukla sorun olarak görmemekte, büyükşehir belediyesinin farklı partiden olmasının kaynak dağıtımında ciddi bir sorun yaşanmasına neden olmayacağını düşünmektedirler. Bununla birlikte merkezden bağımsız olamamayı sorun olarak görenlerin ve büyükşehir belediyesinin farklı partiden olmasının kaynak dağıtımında sorunlar yaşanmasına neden olacağını düşünenlerin sayısı da göz ardı edilmeyecek düzeydedir.

Diğer taraftan katılımcıların büyük çoğunluğu yaşadıkları ilin büyükşehir belediyesi olduktan sonra verilen hizmetlerde ciddi farklılıklar olduğunu, yerel yönetim hizmet kalitesinin arttığını düşünmektedirler. Resmi işlemlerin kolaylaşması konusunda ise tam bir netlik söz konusu değildir.

“Kolaylaştı” diyenler çoğunlukta olmakla beraber “değişmedi” ve “azaldı” diyenlerin sayısı da önemli miktardadır. Hizmetlerin il sınırına taşınması (merkezileşme) sorun olarak algılanmazken büyükşehir belediyesinin sınırlarına dâhil olan köylerde sosyo-politik açıdan sorunlar yaşanması konusunda endişeler bulunmaktadır.

6360 sayılı kanuna ilişkin genel değerlendirmeler dikkate alındığında çoğunluğun kanunun yenilenmesi gerektiğini düşünmektedir. Yasanın yapılış amacı ile ilgili olarak yasal düzenlemeye yönelik algılarının genelde pozitif yönlü şekillenmektedir. Katılımcılar “yasanın vatandaşın daha verimli ve etkin hizmet alması”, “kaynak israfını önleme” ve “Avrupa Birliği’ne uyum” amacıyla yapıldığını düşünmektedirler. Yasanın negatif yönlü algılanmasını ifade eden “siyasi parti ve kişilere fayda sağlama” amacıyla yapıldığını düşüncesi ise karşılık bulmamıştır.

Yasanın uygulanmasıyla birlikte ortaya çıkan sorunlar incelendiğinde, en önemli sorunlar “gürültü kirliliği”, “merkeze uzaklığın etkin hizmet sunumuna engel olması” ve “belediyenin araç ve gereçlerinin sayısındaki azalma” konularında yaşanmaktadır. Diğer taraftan “içme suyu temini”, “kanalizasyon hizmeti”, “çevre temizliği”, “pazaryeri ve atıkların toplanması” ve “ulaşım hizmetleri” gibi konularda sorun yaşanmamaktadır.

Yasal düzenleme öncesi mevcut duruma yönelik algılamalar değerlendirildiğinde katılımcılara göre, güçlü şekilde söylenemese bile, yasal bir düzenlemeye ihtiyaç vardır. Çünkü mevcut sistem, mali kaynakların etkin bir şekilde kullanılması, fiziksel kaynakların ise mevcudiyeti konusunda problem yaşamaktadır. Her ne kadar fiziksel kaynakların verimli bir şekilde kullanımı ve mali kaynakların miktarı konusunda, mevcut durumda bir sorun yaşanmıyor gibi görünse de bunun sürdürülebilir olmadığı konusunda genel bir eğilim oluşmaktadır.

Yeni modele yönelik genel algı dikkate alındığında, katılımcılar yeni yönetim modelini karar alma ve sorunların tespitinde daha etkin görmektedirler. Aynı zamanda yeni modeli, “daha adil bir kaynak dağılımına imkân tanıyor” şeklinde algılamaktadırlar.

Katılımcılara göre 6360 sayılı yasanın uygulanmasıyla değişen kurumsal roller, çeşitli “güç değişimlerine” neden olmuştur. Mülki idare güç ve etkinliğini kaybederken, büyükşehir belediyeleri güçlenmiştir. Büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyeleri üzerindeki denetim ve ağırlığı artmış, ilçe belediyelerinin konumu zayıflamıştır. Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması kaymakamların güç ve etkinliğini azaltmıştır.

Kurumların “hizmet sunumuna” ilişkin yaşadıkları değişimin uygulamadaki yansımalarına bakıldığında ise Valilik Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının, il özel idaresiyle kıyaslandığında daha etkili ve verimli hizmet üretmeye başladıkları düşünülmektedir. Diğer taraftan Mahalleye dönüşen beldelerde hizmet sunumunda sorunlar yaşandığı, Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılmasının yatırımlar açısından olumsuz sonuçlarının olduğu ve Köylerin eski statülerinde daha çok hizmet alabildikleri, yeni sistemin bu konuda eski sisteme kıyasla daha kötü olduğu çok güçlü bir şekilde olmasa da bir sorun gibi değerlendirilmektedir.

Katılımcılara göre 6360 sayılı yasanın başarılı sonuçlar ortaya çıkarmasının en temel nedenleri; birçok belde belediyesi yetersiz mali kaynaklara sahip olması, yerel kamu hizmetlerini verimli ve etkin bir şekilde yürütememesi ve şeffaf bir yönetim anlayışına uzak olmasıdır. Yeni sistemin bu konularda daha etkili sonuçlar ortaya çıkardığı için başarılı olarak algılanmaktadır. Şöyle ki katılımcılar genel olarak yapılan düzenlemenin faydalılığı ve olumlu sonuçlar ürettiği konusunda hem fikirdirler. Ayrıca düzenleme ile halkın demokratik hakkının elinden alındığı düşüncesine katılmadıkları görülmektedir.

Büyükşehir belediyelerin “hizmet sunum performansını” belirlemek için katılımcıların yaptıkları değerlendirmeler incelendiğinde; belirlenen tüm kriterlere yönelik yapılan değerlendirmelerin ortalama skorlarının “iyi” düzeyine yakın olduğu fakat geliştirilmesi gerektiği yönünde bir görüntü sergilediği görülmektedir. Bununla birlikte her bir kriter bireysel değerlendirmeye tabi tutulduğunda büyükşehir belediyelerin yeni sistemde hizmet sunum performansının en yüksek olduğu alanların sırasıyla; İtfaiye Hizmetleri, Mezarlık Hizmetleri, Sosyal Hizmetler, Kültürel ve Sanatsal hizmetler, Hesap verebilirlik, Halkla İlişkiler, Zabıta Hizmetleri, Yenilikçi uygulamalar, Üst Yapı Hizmetleri ve Güvenilirlik

alanlarının olduğu belirlenmiştir. Geliştirilmesi gereken alanlar ise; İmar Hizmetleri, Yol ve Alt Yapı Hizmetleri, Trafik ve Ulaşım Hizmetleri, Yetkinlik, Doğaya ve Çevreye Saygılı uygulamalar, İşbirliğine Açıklık-Katılımcılık, Uygulamalar ile ilgili şeffaflık ve Çözüm Odaklılık alanları şeklinde tespit edilmiştir.

Son olarak yasal düzenlemenin algılanması ve hizmet sunum performansı ile ilgili genel bir değerlendirme yapılacak olursa; Katılımcılar yeni sistemde belediyelerin hizmet sunum performansını genel (tüm alanlarda) anlamda iyi olarak değerlendirmektedirler. Bununla birlikte 6360 sayılı yasal düzenlemenin genel anlamda pozitif amaçlı gerekçelerle yapıldığını; etkinlik, verimlilik ve kalite düzeyi iyi uygulamaları ortaya çıkardığını düşünmektedirler. Diğer taraftan güç değişimi ve kaynak dağılımı konularında ise birtakım sorunlar yaşandığını ve iyileştirmelere ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadırlar.

İlişkisel ve Nedensel Sonuçlar

6360 sayılı yasanın yöneticiler tarafından algılanması ve büyükşehir belediyesinin hizmet performansı arasındaki ilişkiler incelendiğinde; hizmet sunum performansı ile en yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişkisi olan algı, pozitif amaç algısıdır. Bunu sırasıyla; verimlilik, etkinlik ve kalite alguları takip etmektedir. Belediye hizmet performansı ile en yüksek düzeyde negatif yönlü ilişkisi olan algı, negatif amaç algısıdır. Bu algıyı, sorun algısı takip etmektedir.

Katılımcılara göre yasal düzenlemenin pozitif amaçlı yapıldığını gösteren uygulamalara ağırlık verilmesi, büyükşehir belediyelerin hizmet sunum performansının olumlu yönde değerlendirilmesine önemli düzeyde katkı yapacaktır. Aynı şekilde yasal düzenlemenin etkinlik, verimlilik ve kalite algısını güçlendirecek uygulamaya dönük faaliyetler artarsa, belediyelerin hizmet sunum performansı olumlu olarak değerlendirilecektir. Diğer taraftan yasal düzenlemenin negatif amaçlı yapıldığı veya çeşitli sorunları beraberinde getirdiği algısının yükselmesi, belediyelerin hizmet sunum performansının olumsuz yönde değerlendirilmesine neden olacaktır.

Yönetici algıları arasındaki ikili ilişkiler değerlendirildiğinde ise; yasanın pozitif amaçlı yapıldığı algısı, yasa ile ilgili etkinlik, verimlilik ve kalite algısının artışına neden olurken, Negatif amaçlı yapıldığı algısı ise sorunları artırdığı, güç değişimi ve kaynak dağıtımının olumsuz yönde değiştiği algılarına neden olmaktadır. Ayrıca negatif amaçlı yapıldığı algısı, yasanın etkinliği ile ilgili algıyı olumsuzlaştırmaktadır. Yasanın sorunları artırdığı algısı ise olumsuzluk içeren güç değişimi ve kaynak dağıtımını algılarının yükselmesine neden olmaktadır. Yasanın etkin olduğu algısı, verimli olduğu algısını da beraberinde getirmekte ve uygulamaya dönük olarak kaliteyi artırdığını göstermektedir. Aynı şekilde yasanın verimli uygulamalara neden olduğu algısı, kalite algısının yükselmesi ve kaynak dağıtımını algısının iyileşmesini sağlamaktadır. Diğer taraftan güç değişimine yönelik algının değişmesinin, kaynak dağıtımında bir takım değişimlere neden olabileceğini göstermektedir.

Nedensel sonuçlar incelendiğinde; 6360 sayılı yasanın pozitif amaçlı yapıldığı algısının belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde pozitif yönlü anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Elde edilen bu bulgular literatürle büyük ölçüde örtüşmektedir. Çünkü genelde bir yasanın yapılaş amacının olumlu ve makul olarak algılanmasının, sonuçlarının olumlu değerlendirilmesi noktasında bir eğilim oluşturacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla 6360 sayılı yasanın yapılaş amacı; vatandaşın daha etkin daha verimli hizmet almasını sağlamak, kaynak israfını önlemek ve Avrupa Birliği'ne uyum sağlama çalışmalarına destek vermek çerçevesinde pozitif yönlü düşünüldüğünde, böyle bir yasaya ciddi anlamda ihtiyacın olduğu kanaati oluşacak ve mevcut durumda yaşanan sorunlarda bu algının güçlenmesine neden olacaktır. Yapılan yeni düzenlemeye ait uygulamaların, sorunları ortadan kaldıracığına dair oluşan kanaat belediyelerin hizmet sunum performanslarının olumlu olarak değerlendirilmesine, eski performanslara kıyaslanarak "yeni yeni gelişmeler var ama yine de iyi anlayışının egemen olmasına neden olacaktır.

Yasanın negatif amaçlı yapıldığı algısının ise büyükşehir belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde negatif yönlü bir etkisi bulunmaktadır. Beklenen bir sonuç olarak açıklanabilecek olan bu durum, klasik anlamda olumsuz konumlandırma olarak tanımlanabilir. İlgili yasanın siyasi parti veya kişilere çıkar sağlama amacıyla yapıldığı algısı, değerlendiricileri hizmet sunum performansını olumsuz olarak görme eğilimi içerisine sürükleyebilecektir. Dolayısıyla ortaya çıkan bu algı böyle bir

düzenlemeye ihtiyaç olmadığı, gereksiz yere böyle bir düzenlemenin gerçekleştirildiğini, büyük ihtimal ile bir takım rant ilişkisi içerisinde bulunduğu düşüncesini ön plana çıkaracak ve “ne olursa olsun kusur arama” mantığını devreye sokacaktır. Bu algı ne kadar fazlalaşırsa, hizmet performansını değerlendirmede olumsuz eğilim o kadar artacaktır.

6360 sayılı yasanın uygulamaya konmasıyla birlikte katılımcılar bazı konularda sorunlar yaşandığını düşünmektedirler. Bu alanların başında; “gürültü kirliliği”, “merkeze uzaklığın etkin hizmet sunumuna engel olması” ve “belediyenin araç ve gereçlerinin sayısındaki azalma” gibi konular gelmektedir. Yaşanan bu sorunların, büyükşehir belediyelerinin hizmet sunum performansına yansımalarıyla ilgili bulgular incelendiğinde, ortaya çıkan “sorunlara yönelik algının, belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde” negatif yönlü bir etkisinin olduğu görülmektedir. Dolayısıyla yasanın ortaya çıkardığı düşünülen sorunların artışı konusunda yaşanacak gelişmelerin, büyükşehir belediyelerinin hizmet sunum performansının düşük olarak değerlendirilmesine neden olacağı söylenebilir. Bu çerçevede ilgili alanlarda sorunların giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılmasının, yasaya ilişkin algının olumlu yönde değişmesine neden olacağı ve büyükşehir belediyelerinin hizmet sunum performanslarına yönelik olumlu değerlendirmelerin yapılmasına katkı sunacağı savunulabilir.

Katılımcılar uygulamaya konulan yasanın “etkinliği” konusunda hem fikirdirler. Bu ortak düşüncenin hizmet sunum performansına nasıl yansıdığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen analiz sonuçları incelendiğinde ise yasaya ilişkin “etkinlik algısının büyükşehir belediyelerin hizmet sunum performansı üzerinde” pozitif yönlü bir etkisinin olduğu görülmektedir. Elde edilen bu bulgu literatürle örtüşmektedir. Çünkü performansın artması için o performansı ortaya çıkaran faaliyetlerin daha etkin hale getirilmesi genel kabul görmüş bir olgudur. Katılımcılara göre yeni düzenleme ile birlikte mali kaynaklar daha etkin bir şekilde kullanılmaya başladığı, sorunların tespit edilmesi ve kararların alınması daha etkin hale geldiği ve genel anlamda geçmişe kıyasla hizmet sunumunda etkinlik arttığı için yaşanan bu atmosfer performansında artmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla yasanın etkinlik algısını artırmaya yönelik faaliyetlerin, hizmet sunum performansının olumlu yönde değerlendirilmesine katkı sağlayacağı söylenebilir.

Yöneticilerin 6360 sayılı yasanın uygulamaya dönük “verimliliğine” ilişkin algılarının, büyükşehir belediyelerinin “hizmet sunum performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansıdığı görülmektedir. Beklenen bir durum olan bu olgunun gerçekleşmesinin altında yatan nedenler incelendiğinde, katılımcıların yasal düzenleme ile birlikte yaşanan dönüşüm sonrası sunulan yerel kamu hizmetlerinin verimliliğinde önemli bir artış yaşandığını düşündüğü, düzenlemeden önceki duruma kıyasla mali kaynaklar ve fiziki kaynaklar daha verimli bir şekilde kullanılmaya başladığına kanaat getirdiği görülmektedir. Yapılan yasal düzenlemeye ilişkin oluşan bu algı, uygulamaya dönük ortaya çıkacak sonuçların değerlendirilmesinde pozitif yönlü bir eğilim sergilenmesini beraberinde getirebilecektir. Bununla birlikte mali kaynaklar ve fiziksel kaynakları daha verimli kullanmadan, performansın olumlu yönde bir artış sergilemesini beklemek zaten pek mümkün görünmemektedir.

Diğer taraftan yasa ile birlikte ortaya çıkan güç değişimi algısının büyükşehir belediyelerinin hizmet sunum performansı üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Fakat her ne kadar anlamlı olmasa da yasa ile ortaya çıkan güç değişimi algısının (Mülki idarenin güç ve etkinliğini kaybetmesi ve büyükşehir belediyelerinin güçlenmesi, Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılmasıyla kaymakamların güç ve etkinliğini azalması, Büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyeleri üzerindeki denetim ve ağırlığının artması ve ilçe belediyelerinin konumunun zayıflaması) hizmet sunum performansı üzerinde negatif yönlü bir yansıma eğiliminde olduğu gözlemlenmiştir. Aynı şekilde 6360 sayılı yasanın ortaya çıkardığı kaynak dağıtımındaki düzenleme algısının da büyükşehir belediyelerinin hizmet sunum performansı üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen her iki bulgu, yasaya ilişkin beklentilerin karşıtı durumları ifade etmektedir. Görünen o ki katılımcılar, yasal düzenleme sonucu yaşanan güç değişiminin büyükşehir belediyelerinin hizmet sunum performansına pozitif yönlü katkı yapmadığını düşünmektedirler. Bu durum yasa ile amaçlanan “daha etkin ve verimli hizmet” hedefi ile çelişkili görünmektedir. Geline aşamada yasa ile hedeflenen duruma bu noktadan ulaşamadığı söylenebilir. Benzer şekilde katılımcılara göre, yasal düzenleme ile gerçekleştirilen yeni “kaynak dağıtımı” düzenlemesi, büyükşehir belediyelerinin hizmet

sunum performansına pozitif yönlü yansımamıştır. Büyükşehir belediyelerinin her iki konuya yönelik ciddi tedbirler alması gerekmektedir. Diğer türlü yasanın düzenleniş amacıyla çelişen durumların yaşanması kaçınılmaz olacak ve bu durum her geçen gün diğer pozitif yönlü katkılarında azalmasına belki de görmezden gelinmesine neden olacaktır.

Nedensellik yönlü sonuçlara ilişkin son değerlendirme 6360 sayılı yasa ile birlikte ortaya çıkan kalite algısı ile büyükşehir belediyelerinin hizmet sunum performansı ile ilgilidir. Gerçekleştirilen analizler sonucunda yasa ile birlikte ortaya çıkan “kalite algısının”, büyükşehir belediyelerinin “hizmet sunum performansının değerlendirilmesine” pozitif yönlü yansıdığı görülmektedir. Bu bulguya dayanarak yasanın gerçekleştirilme amaçlarının en önemlilerinden birisi olan “kaliteyi artırma” hedefinin nispeten gerçekleştirildiği, katılımcıların dönüşüm sonrası sunulan yerel kamu hizmetlerinin “kalitesi” arttığını ve bunun büyükşehir belediyelerinin hizmet sunum performansına yansıdığını düşündüğü anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ş. (2012), “6360 Sayılı Yasa’nın Türkiye’nin Yerel Yönetim Dizgesi Üzerine Etkileri: Eleştirel Bir Değerlendirme”, *Toplum Ve Demokrasi*, 6 (13-14), s. 153-176.
- Adıgüzel, Ş. ve Tek, M. (2014), “6360 Sayılı Yasa Ve Türkiye’nin Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Değişim: Hatay Örneği”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 3, s.73-95.
- Apan, A. (2006), “AB Mevzuatında Yerellik İlkesi”, *Türk İdare Dergisi*, 450, s. 29-42.
- Arıkboğa, E. (2009), “Ölçek Reformunun Büyükşehir Belediye Meclislerindeki Temsil Adaletine Olumlu Etkileri”, *Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler, 4. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri*, Cilt 2, TODAİE Yay., s.737-754.
- Arıkboğa, E. (2013), “Geçmişten Geleceğe Büyükşehir Belediye Modeli”, *Yerel Politikalar Dergisi*, s. 48-96
- Ayyıldız, M., Çiçek, A. ve Ayyıldız, B. (2016), “6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının Kırsal Kesime Olası Etkileri”, *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, TARGİD Özel Sayı, s. 280-285.
- Bingöl, Y., Yazıcı, E. ve Büyükkakın, T. (2013), “İl Sınıırında Büyükşehir Belediye Modeli Kocaeli Deneyimi”, *Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayınları*, 38 (1), s. 13-248.
- Çelikyay, H. (2014). “Değişen Kent Yönetimi Ve 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası”, *Seta*, s. 101,1-24.
- Çınar, T., Çiner, C. U. ve Zengin, O. (2009), *Büyükşehir Yönetimi Bütünleştirme Süreci*, TODAİE, Ankara.
- Dillman, D. A. (2000), “Mail and Internet surveys – The tailored design method”, John Wiley and Sons Inc.
- Duru, B. (2013), “Büyükşehir Düzenlemesi Ne Anlama Geliyor?”, *GAP Belediyeler Birliği Dergisi*, s. 33-37.
- Ersoy, M. (2013), “6360 Sayılı Yasa Ve Mekânsal Planlama Sorunları”, *Gap Belediyeler Birliği Dergisi*, Mayıs-Haziran-Temmuz20-32,<http://www.melihersoy.com/wpcontent/uploads/2012/04/6360-say%4%b1%4%b1-yasa-ve-mekansal-planlama-sorunlar%4%b14.pdf>,(02.12.2016)
- Gül, H., ve Batman, S. (2013), “Dünya Ve Türkiye Örneklerinde Metropolitan Alan Yönetim Modelleri Ve 6360 Sayılı Yasa”, *Yerel Politikalar*, Yıl: 1, Sayı: 3, s. 7-47.
- Gürbüz, M., Yıldırım, U. ve Belli, A. (2013), “Büyükşehir Belediye Kanunu’nun Kahramanmaraş İli Ölçeğinde Analizi”, *Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, s. 102-135.

- Güven, H. S. (1982), "Değişen Yerel Hizmet Kavramı Ve Yerel Yönetimlerde Ölçek Sorunu", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 4, s. 27-48.
- Keleş, R. (2012), *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. Cem Yayınevi, İstanbul.
- Sekaran, U. (2003), "Research Methods for Business", John Wiley and Sons Inc.
- Yıldırım, U., Gül, Z. ve Akın, S. (2015), "İl Mülki Sınırı BÜyÜkşehir Belediye Modelinin Getirdiği Yenilikler", *Eskiřehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt:10, Sayı: 2, s. 205-229.
- Zengin, O. (2014), "BÜyÜkşehir Belediyesi Sisteminin Dönüřümü: Son On Yılın Değerlendirmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, 2, s. 91-116.